

TERMÍN: 13.12.2020

xx37320xx
Recenzia A
Martin Lábaj
martin.labaj@euba.sk
<i>Prosím nezasahujte do tejto tabuľky</i>

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Martin Lábaj**NÁZOV MATERIÁLU: **Potrebujeme (prilákať) zahraničných turistov?**TYP VÝSTUPU*[1]: **Komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo dopravy a výstavby SR - Inštitút dopravnej politiky**AUTORI/KY: **Anton Preťo;**

SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **1****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	s. 1, odsek 1	Vo vete „Pri sledovaní a hodnotení dopadov sú dôležité nielen priame vplyvy, ale aj nepriame.“ Doplniť dopadov čoho? na čo? ... dopovedať prečo? je dôležité zohľadniť aj nepriame vplyvy	drobná pripomienka	Akceptované. Vysvetlenie nepriamych vplyvov doplnené do textu.

2	s. 1, odsek 3	<p>Vo vete „CR sú najmä služby s priemerne vyššou pridanou hodnotou (PH), hlavne domácou, vytvorenou na Slovensku, v porovnaní s ostatnými odvetviami.“ vynechať časť o vyššej pridanej hodnote, alebo inak preformulovať. Vyššou pridanou hodnotou sa myslí vyšší podiel domácej pridanej hodnoty vytvorenej na Slovensku, preto tá prvá časť nemá dodatočný informačný charakter, skôr pletie. Možno by bolo zvýrazniť, či na jednotku produkcie, alebo na jednotku konečného dopytu.</p>	drobná pripomienka	Akceptované. Text upravený v zmysle pripomienky.
3	s. 1, posledný odsek	<p>Nezačať vetou „Odpovede môžeme získať použitím Input-Output tabuliek ...“ .. ruší to plynulosť textu ... začať nejako tak, že ak chceme získať obraz o tom, do akej miery je CR dôležitý a pod. potrebujeme zohľadniť nie len priame, ale aj nepriame efekty CR na domácu ekonomiku, ktoré môžeme preskúmať na základe údajov v IO tabuľkách atď.</p>	drobná pripomienka	Akceptované. Text upravený a doplnený na základe pripomienky.
4	s. 2, Box 2	<p>Hneď od začiatku zdôrazniť, že opisujete a pracujete so symetrickými IO tabuľkami, a nie až v druhom odseku. Veta „Matica obsahuje tabuľku dodávok</p>	metodologická pripomienka	Akceptované. Text upravený a doplnený pre správne a lepšie metodologické definovanie

		<p>a použitia v jednej tabuľke.“ nie je správna. Tabuľky dodávok a použitia nie sú symetrické, ale z nich sa zostrojujú symetrické IO tabuľky. Symetrické IO tabuľky maticu dodávok neobsahujú, obsahujú iba maticu medzis potreby, maticu pridanej hodnoty a maticu konečného dopytu, prípadne maticu dovozu. To sa zrejme malo aj na mysli.</p>		<p>použitých údajov a tabuliek.</p>
5	s. 2	<p>Vyzdvihujem použitie údajov o spotrebe nerezidentov v predmetnej analýze. Nie všetky IO tabuľky takúto informáciu obsahujú, a preto komentár poskytuje cenné nové poznatky a zistenia.</p>	<p>komentár</p>	
6	s. 3, odsek 1	<p>Prvý odsek obsahuje informáciu o podiele celkovej PH a produkcie odvetví CR, ale nie je jasne uvedené na čom (pravdepodobne na celom NH), Podiely okolo 20 % sú však značne nadhodnotené, čo sami autori uvádzajú v poznámke pod čiarou. Takéto zrejme nadhodnotenie je zavádzajúce uvádzať. Nie je ani úplne jasné, či sa jedná o priame a nepriame efekty CR na pridanú hodnotu a produkciu. Zrejme áno, lebo inak by stačilo použiť údaje zo Satelitného účtu CR. Ak je tomu tak, a jedná sa o priame a nepriame efekty</p>	<p>zásadná, empirická</p>	<p>Akceptované. Podiely sú nadhodnotené v dôsledku nemožnosti použitia členenia údajov OECD na podrobnejšie odvetvia. Tento fakt je síce uvedený ako poznámka pod čiarou, avšak bol zvýraznený aj priamo do textu. Pre lepšiu výpovednú hodnotu bol text upravený.</p>

		<p>konečného dopytu po odvetviach cestovného ruchu, tak musia byť založené iba na tej časti konečného dopytu v príslušných odvetviach, ktorú môžeme skutočne priradiť ku konečnému dopytu CR. Nemôžeme ako základ zobrať napríklad celý konečný dopyt po Preprave a skladovaní, aj keď toto odvetvie považujeme za súčasť cestovného ruchu, pretože iba časť konečného dopytu po službách tohto odvetvia je cestovný ruch. Možno sa efekty počítali inak, ale potom nie je zrejmé ako a treba to zdôvodniť a vysvetliť.</p>		
7	s. 3, Tabuľka 1	<p>Multiplikátory PH a Multiplikátory dovozu v tabuľke nie sú uvedené správne. Z definície výpočtu vyplýva, že tieto multiplikátory musia byť menšie ako jedna, resp. ich súčet musí byť rovný jednej. Konečný dopyt po jednej jednotke produkcie generuje priamo a nepriamo pridanú hodnotu buď doma (multiplikátor PH) alebo v zahraničí (multiplikátor dovozu), ich súčet je práve táto jednotka dodaná do konečného dopytu. Hodnoty vyššie ako 1 má len multiplikátor produkcie. Taktiež nie je jasné, ako interpretovať multiplikátory</p>	zásadná, empirická	<p>Akceptované. Hodnota multiplikátora PH a dovozu (importu) v tabuľke 1 je uvedená ako násobok multiplikovanej PH (s hodnotou <1) versus pôvodného podielu PH na produkcii (outpute) ekonomiky. Obdobne je hodnota uvedená aj v prípade multiplikátora dovozu. Súčet samotných multiplikátorov PH</p>

		zamestnanosti uvedené v tejto tabuľke, keďže aj v texte sa neskôr uvádzajú čísla ako 42 (priamo) či 50 (multiplikovane – priamo a nepriamo?).		a dovozu (nie násobkov) je rovný 1 (+dane-subsencie). Označenia hlavičiek v tabuľke a samostatná nová tabuľka s hodnotami multiplikátorov boli upravené a doplnené pre lepšiu výpovednú hodnotu.
8	s. 4, odsek 1	Jedno euro produkcie v odvetví ... správne má byť ... Konečný dopyt v hodnote 1 eura po ubytovacích	obsahová	Akceptované. Text bol myslený v tomto zmysle, avšak zjednodušený pre čitateľa.
9	s. 4, graf 2	Veľmi zaujímavé zobrazenie prepojení odvetvia ubytovania a reštaurácií	komentár	
10	s. 5, graf 3	Veľmi zaujímavé výsledky a porovnanie	komentár	
11	s. 5, graf 4	Komentár ku grafu 4, aj samotný graf 4 nie sú veľmi zrozumiteľné, treba zvoliť výstižnejší názov grafu aj opis grafu	obsahová	Akceptované. Doplnené podrobnejšie vysvetlenie grafu.
12	s. 6, odsek nad boxom (posledný odsek)	Uvádzať príklad na 1 % zmene a nie 100 % zmene, alebo len ponechať v eurách, ako je nižšie. Uvedený model nie je vhodný na odhad tak veľkých	drobná pripomienka	Akceptované. Text upravený v zmysle pripomienky.

		zmien, aj keď je zrejmé, že sa jedná o ilustráciu.		
13	k materiálu ako takému	Veľmi zaujímavá analýza CR s množstvom nových a relevantných údajov. Zásadné sú pripomienky 6. a 7., prezentovanie nadhodnotených efektov CR sa mi nezdá odôvodnené, a nie je jasné ako sa k nim dospelo, multiplikátory PH, dovozu a zamestnanosti v tabuľke 1 spochybňujú správnosť výpočtov a treba ich skontrolovať. O to viac, že výpovede v texte sa zdajú byť korektné, správne interpretované a použité.	komentár	

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Všetky pripomienky boli vysporiadané. Odporúčam materiál na publikovanie.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.